

Nr 419

Av herr Rimmerfors m. fl., om utredning beträffande alkoholen i den officiella representationen.

Frågan om alkoholens roll i den allmänna representationen har ytterligare aktualiserats efter 1954 års lagstiftning i fråga om rusdrycksförsäljning och nykterhetsvård. Parollen större frihet — större ansvar accepterades då på ett sätt, som förpliktar såväl samhällets egna organ som den enskilde till ett större hänsynstagande till vad som kan anses förenligt med ansvar och gott föredöme.

På det kommunala planet har denna insikt lett till en rätt omfattande sanering av spritvanorna i den allmänna representationen. Som exempel kan nämnas att betydligt över femtiotalet svenska städer, två köpingar, ett antal landskommuner och hittills två landsting beslutat att tillämpa alkoholfri representation. Inga allmänna medel får sålunda användas för alkoholserving vid fester och representationstillfällen. Därutöver har man i ett flertal städer och landsting gått in för olika regler om största möjliga återhållsamhet på detta område. Utvecklingen går otvivelaktigt i rätt riktning och man kan säkerligen vänta en allmän avveckling av spritrepresentationen i kommunala sammanhang. Allmänheten, som dels uppmärksammat de statliga parollerna om ökat ansvar, dels med rätta reagerat mot att allmänna skattemedel används till bekostande av alkoholförtäring, kommer uppenbarligen inte att nöja sig med mindre än en allmän förändring inom detta område.

Även inom den enskilda sektorn av samhället liksom inom den fackliga rörelsen hävdas allt oftare kravet på att samtliga förbunds- och föreningsfester skall vara helt alkoholfria. Samma södra inställning till denna fråga är på frammarsch inom idrottsrörelsen.

Den ansvarskänsla, som här i ökad omfattning kommit till uttryck, har icke kunnat undgå att rikta uppmärksamheten på formerna för den representation, som mera direkt utövas av de statliga myndigheterna och av statens affärsdrivande verk. Avsteg från vad man anser vara god sed och gott föredöme på detta område utlöser omedelbart en protestreaktion från allmänhetens sida. Senast skedde detta som bekant i samband med den festlighet, som statens järnvägar söndagen den 31 augusti 1958 anordnade i trakten av Kilsmo med anledning av färdigställandet av dubbelspåret Stockholm—Göteborg. Spritserveringen i Kilsmo synes för övrigt ha fått en speciellt stötande relief genom att den skedde i ett för gudstjänstbruk invigt

mötestält, lånat från en frikyrkoförsamling. Vederhäftiga referenter i pressen har lämnat färgstarka och av SJ:s ledning ingalunda tillbakavisade beskrivningar av de prestationer i fråga om dryckesvisor och andra inslag i den måltid, vid vilken spritserveringen skedde.

Utän att dra alltför vittgående konsekvenser av detta enstaka fall, som dock till sin karaktär inte är alltför ovanligt, måste man dock fråga sig om denna spritrepresentation är nödvändig. Hur skall folk få någon respekt för den allvarliga maning till ansvar, som utgjorde grundmotivet i 1954 års nykterhetsreform, om staten själv bjuder på sprit? Det måste också vara motbjudande för regeringsmedlemmar och höga statliga tjänstemän att nödgas närvara, då sådant sker.

Även de statliga myndigheterna har dock nu och då gjort uttalanden eller godtagit paroller, som i praktisk tillämpning otvivelaktigt bör leda till avskaffandet av alkoholförtäring i samband med allmän representation. Utöver 1954 års beslut erinrar vi om det klara och entydiga uttalande som gjordes av ungdomsvårdskommittén i dess år 1951 avlämnade slutbetänkande. Kommittén rekommenderade direkt »att officiella tillställningar och föreningsfester blir fria från alkohol».

Utöver det att staten själv bör känna sig bunden av de rekommendationer den givit medborgarna i övrigt, är det särskilt två skäl som talar för en spritfri representation. Det ena är det stötande i att allmänna medel användes för ordnandet av spritrepresentation. Även om det inte alla gånger rör sig om särskilt höga belopp, har det dock visat sig utlösa en mycket ogynnsam reaktion hos stora medborgargrupper.

Tyngre väger dock ett annat motiv. Alkoholförtäring i myndigheternas regi är ägnad att vidmakthålla den gamla olyckliga föreställningen att jubileer och andra festligheter nödvändigtvis måste firas med sprit. Inte minst kommer de unga att bibringas denna uppfattning. Det tryck som denna konservativa sed allmänt utövar på medborgarna måste bli ännu starkare, om statliga myndigheter och ämbetsverk genom spritservering vid officiella bjudningar ger den sin sanktion.

Det gives också numera goda alternativ i fråga om alla slags högklassiga alkoholfria festdrycker. 1954 års riksdag beslutade att stödja utskänknigen av alkoholfria festdrycker. Det vore dessutom ett kultursamhälle värdigt att onödiggöra alkoholnjutning i festsammanhang genom att ordna ett rikare inslag av musik, sång och andra former av kulturella och andligt berikande bidrag till den sällskapliga samvaron.

Väl medvetna om de svårigheter, som en sådan reform i varje fall under en övergångstid skulle medföra, anser vi dock saken vara så angelägen, att Kungl. Maj:t bör låta utreda frågan och vidtaga lämpliga åtgärder för reformens genomförande. Om dessa åtgärder skulle få formen av ett direkt förbud mot officiell spritrepresentation eller en auktoritativ rekommendation från Kungl. Maj:ts sida till ämbetsverk och statliga företag att i detta avseende medverka till en sanering må ankomma på Kungl. Maj:t.

Med hänvisning till vad ovan anförts föreslår vi,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om snar utredning beträffande alkoholens roll i den officiella representationen och om de åtgärder till dryckes-sedens tillbakaträngande som därav kan föranledas.

Stockholm den 27 januari 1959

Einar Rimmerfors

Gunnar Engkvist

Axel Gustafsson

i Borås

James I. A. Dickson

Elsa Lindskog

Sven Antby

Jan-Ivan Nilsson

Olaus Nyberg

Eric Nelander

Sven Gustafson

Olof Hammar

Ove Gansmoe

i Göteborg

Evert Svensson

Åke Zetterberg